

Løgmanni P. M. Dam til áminningar

Tað vóru tung boð at fáa, at løgmanni P. M. Dam, vinur og partamaður, var deyður, hóast hann alt hetta árið hevur verið merktur av sjúku og drúgva tíð ligið á Landssjúkrahúsinum - so komu deyðsboðini óvæntað knappliga.

Vónina hava vit altíð til tað seinasta, og vit høvdu vón um at hann kom at vinna seg so mikið aftur, at hann aftur kom at sessast við arbeiðsborð sitt í Tinganesi. Og hevði eg tí latið myndina gera sum fylgir við blaðnum í dag, sum ætlanin var at nýta, tá hann aftur sat til arbeiðis, men henda livssón brast tíværrí, og svårt nýtir tað okkum ið stóðu honum nær.

Eg havi havt ta gleði at kenna P. M. Dam frá tí eg var smádrongur og kom seinni í eitt nærri samband við hann, bæði sum vinur og partamaður, og hetta vinarlag knýttist alt fastari og hesi seinastu árinu kom tað at laga seg so, at vit komu at arbeiða nær saman og havi eg lært nógv av honum, sum eg skyldi honum mikla tøkk fyri.

P. M. Dam var sanniliga vinur, ið verður var at eiga, og tað veit eg allir hansara vinir bera honum. Hann var eitt stórt menniskja, sum livsgleði lýsti av, hvussu tungt hann hevði tað. Dam hevði tilikar eginleikar, sum ikki ognast hvørjum menniskja.

Tað kann sigast, at skriva um persón sum Dam er so leikandi lætt, tí um hann er so nógv gott at siga, og tað vil tað eisini verða sagt, tí fáur hevur sum hann vunnið ser so gott umdømi — alla staðni — bæði sum menniskja og sum politikkari — ikki minst millum mætar statsmenn í okkara grannalondum.

Sum tað ofta hevur verið sagt, var Dam eitt flogvít og hartil framskygdari enn politikkarar um okkara leiðir. Hann gróv heldur ikki tallentur sínar niður, men stríddist ótroymtliga heila liv sitt frá morgni snemma til kveldi síðla fyri sínum hugsjónum, sum hann helt vildi skapa fólk okkara eina eydnurika tilveru, og hetta má sigast fyrri ein stóran part at hava eydnast honum, um hugsað verður um, hvussu vorðið var her á landi, tá hann byrjaði politiska virki sitt. Jú ikki kann sigast annað enn at P. M. Dam, í síni tíð sum løgtingsmaður, fólkatingsmaður og sum Føroya løgmaður hevur av ríkað nógv, men hann hevði sjálvandi ikki vunnið á øllum, tí mark er fyrri hvat eitt menniskja í so horðum politiskum andróðri, sum hann var úti fyri, kann avrika.

I P. M. Dams løgmanstíð frá 1959 til 1963 hendi jú stórsta framlop her á landi, og aftur nú hevði hann sett sær stórar politiskar uppgávur fyrri at loysa, og sum vónir eru fyrri koma at gerast veruleiki, men hann fall frá og kom tíværrí

ikkí at verða lagaður at upp-liva úrslitið av sínum egna verk. Og eg veit at hann umhugsaði aðrar týðningarmiklar uppgávur, tá tær fyriliggjandi vóru komnar í lag, men sum sagt fall hann frá mitt í stríðnum, sum má sigast var okkum eitt stórt vónbrot.

Hvussu ótroymtligur Dam var í sínum arbeiði sýnir best, at alla tíðina hann lá á Landssjúkrahúsinum tók hann lut í landstýrisarbeiðinum og skrivandi somuleiðis í blaðið. Tveir dagar áðrenn hann doyði hevði hann fund við monnum frá statsministerinum.

At vera løgmaður er kravmikið fyrri hann, ið ikki einans situr av navni, og Dam var soleiðis, at har hann var mátti nakað munandi henda, og tí sleit hansara arbeiði hann nógv. Tað var tó ikki einans arbeiðs-idni hansara, sum tók honum fast — serliga í hansara løgmanstíð, men tíværrí eisini aðrar umstøður gjørdi honum løgmanstarvið tyngri enn hjá nokrum øðrum.

Dam var framúr góður samráðingarmaður, og tí lá tað honum so lætt at loysa uppgávur, ið aðrir sóu at vera óloysiligar, tí sum hann plagdi at siga við meg, at náddi hann ikki tað besta, so tók hann við tí næstbesta.

Við deyði Dams kann tað koma kast á í okkara politisku støðu; men tað er at vóna, at tað verður at eydnast at finna mann, ið førur er fyrri at bera tær politisku hugsjónirnar, ið Dam so ótroymtliga stríddist fyrri, viðari — tað er vón mín, tí betur varða kunnu vit ikki reisa stríðshøvdinga okkara.

Javnaðarflokkurin hevur í hesum ári verið fyrri stórum missum, tá tað eru bert triggir mánaðir síðan Danbjørn fór, og nú aftur Dam. Báðir hesir metu hovdingar stríddist frá byrjan av lið um lið fyrri somu ríku hugsjón — tí sosialistisku. Tað er rimiligt at tað var verður at kennast tómligt á lótingi, at hesir báðir gævu menn ikki koma aftur í sessir sínar.

Tað verður ofta sagt, at maður kemur aftur í mans stað, men eingin ívast í, at sessurin hjá Dam verður torførur at fylla, tí hann var ein stríðsmaður fram um aðrar og hartil gloggur og stoðufastur. Hansara arbeiðsevni og vilji var fyrirmyndarligur og ókendur; hann dugdi ongantið at vera í friði. Tað kom kanska av tí, at hann hugsaði meira enn fólk vanliga gera, og hugsanir sínar vildi hann skuldu koma til sjóndar.

Dam var ikki bert lærari og politikkari, hann var eisini skald og ein av okkara skrivandi monnum, sum ikki var góður at koma í kast við, og so dugdi hann fram úr væl at orðbera seg málsliga, bæði í talu og skrivt.

Einaferð verður uttan iva Dams livssøga sum tann stóri og framskygdi politikkarin fest

á blað, tí tað sítast ikki, at hann bar langt uppum teir politikkarar ið eru kendir her á landi. Dams politikkur bygdí ikki á gamla slóðaða vanahugsan, hann hevði evnir sjálvur at skapa nakað nýtt, ið hann helt gagnaði fjóldini og ikki bert nokrum fáum.

Øll, ið kendu Dam vilja siga, at hann hevði eitt ómetaligt hjartalag fyrri menniskjum ið hann visti trøngdu hjálp, og eingin er nakrantíð farin frá honum óhjálptur.

Hesin vinsæli stríðsmaður hevur nú lagt frá sær, men rík minnir hevur hann latið eftir sær, ið allir vinir hansara vilja goyma í trúfesti. Persónliga havi eg ómetaliga nógv at takka honum fyrri, sum eg ikki gloymi so leingi tað slær í barmi minum.

Tað kenst so tómligt at hava mist ein so góðan vin. Men tað at missa megu vit boyggja okkum fyrri, og tæy góðu minnini siga so nógv. Manga lötuna sötú vit báðir í einsemi, hvar hann kundi siga mær frá mongum hendingum og øðrum, tí hann visti so nógv — hann hevði gjøgnumgingið so nógv sum politikkari. Eg hevði eisini ta gleði at hava samband við hann líka til tað síðsta.

Góði vinur tøkk fyrri ógloymandi minnir.

Við deyða Dams hevur javnaðarflokkurin mist sin góða leiðara og hansara avvarðandi ein góðan mann og faðir, ið offraði seg til tað seinasta.

Við deyða Dams drýpi eg hevur í sorg.

Gud signi minnið.

D. J. Sørensen.

Sóknarstýrið heilsar

I sambandi við jarðarferð Petur Mohrs Dam bar sóknarstýrisformaður í Froðbiar sóknar kommunu, Sverri Midjord, fram hesa heilsan á gróvini: I dag skulu vit siga stovnarinum mikla tað seinasta farvel, og í hesi stund leita tankarnir fyrst í samkenslu til tín Ragnhild og bornini, sum hava mist ein góðan pápa og mann, uttan tín stuðul Ragnhild hevði ikki verið náa so langt.

P. M. Dam, hevur nú lagt árarnar inn, aftaná ein langan og oftani vandafullan røður; tú hevur ritað navn títt í hesar klettur, so leingi sum fólk liva á hesum oyggjum vil navn títt og gerðirnar verða mintar við virðing og tøkk.

Føroya fólk drýpa hováur í tógn og virðing nú lak verður lagt yvir stórsta son, sum borin er í heim á hesum klettum.

Men skulu doyggja, gerðirnar vilja liva í öldir.

Við hesum orðum vil eg sóknarstýrisins vegna siga tær takk, eg lýsi Guds frið yvir minnið um Petur Mohr Dam.

Sverri Midjord.

Slóðbrótarin mikli er farin

Tá ið ein skal fara at skriva minningargrein um Petur Mohr Dam, so er tað ikki lætt, tí ein veit ikki hvussu ein skal málbera seg um ein so fjølbroyttan og bjartskygdan mann.

Dam var altíð í góðum lag, og Dam kundi tosa um alt, tí onki var honum ókunnugt viðvíkjandi felagslívnum og javnaðararrøsluni sum var hansara hjartalabarn.

Og kom hann suður um fjørð, so varð altíð fyrst og fremst at koma saman og tosa um felagsviðurskipti, hvussu átti at farast fram, og tá vit høvdu tosað um málið ella málini og roynt at greiða tæy frá øllum síðum, so varð farið til verka, og har spardi eingin seg, tað skal tað sigast, at Dam tók altíð tæy tyngstu tøkini.

Deyði Dams kom okkum í javnaðarfelaginum dátt við, tí tað verður ringt at fáa mann aftur í hansara stað.

Tó lívið skal livast, og Froðbiar sóknar javnaðarfelag hevur eitt stórt limatal, og lat tað verða okkara vón, at vit innan javnaðarflokkin royna at seta okkum fyrri, at hava okkara stóra slóðbrótara sum fyrmynd.

Petur Mohr Dam hevur sett eftir seg í felagssøgu okkara ógloymandi gerðir.

Men hann átti móttøðumenn sum ikki virdu hann ella familju hansara, men hann var maðurin ið kundi bita frá sær og sum ongantið gavst á hondum.

Nú hevur tú lagt til hvíldar, góði vinur og stríðsfelagi.

Tín arbeiðsdagur er komin at enda, hín stóra stríðshetjan er farin, vit drýpa hováur í tógn.

Saknurin verður stóru, men størst verður hann fyrri konu og børn og alla familju hjúnanna.

Vit ynskja tær Ragnhild við familju, at Harrin má gera leið tykkara ljósa frameftir.

Hjá tí felagi sum hann varð uppstillaður av í meiri enn 40 ár og valdur inn á ting á hvørjari setu líka til sín deyðadag. Vit vita um tú kundi tala, so vildi tú sagt, hín sosialdemokratiska leiðin er ein, gevist ikki á hondum, men haldi áfram, tí hugsjónin vil sigra.

Og lat okkum vóna hon ger tað; ein vakrari minnisvarða kunnu vit líkri reisa honum í Suðuroy.

Vegna Froðbiar sóknar javnaðarfelags og stjórnarinnar.

Reinhold Silá, formaður.

Ein seinasta heilsa til løgmann okkara, P. M. Dam

Fyri stuttum tín deyða havi eg frætt, Herakleitos. — Eyga mítt døggaðist tá —

Einaferð tók ein frægur maður soleiðis til.

Hesi orð mátti eg sanna tá eg frætti deyðsboð av okkara háttvirda løgmanni.

Eg kom tíværrí ongantið at kenna okkara flokksformann persónliga, álikavæl eri eg ein ur teim túsdntals arbeiðs- og fiskimannasmáttunum kring alt Føroyaland, ið høvdu somu stævnu mið og mál, hesa framskrarandi stævnu, ið okkara løgmaður var fremsti talsmaður fyrri.

Hann var slóðbrótarin frægi, ið vígdi sitt liv fyrri sosialismunnar sakir, til stóran frama fyrri tað fólk ið hesar klettur byggir. Hægsta endamál í heimi.

Nú er hann ikki meir millum okkum, men allir vit hansara partamenn, skulu reisa honum ein minnisvarða, ein varða ið hvørki skal fúna ella farast av tíðarinnar tonn.

Ikki úr hogdum gróti ella stoypnum málni. Nei, mætari maður var hann enn so.

Men vit skulu sláa sterkan manngarð um tað hábersligu stævnu, ið hann hevur verið so heitur talsmaður fyrri, allir vit ið meta sosialismunna hægri og meiri enn politiskt orðasveiggi, tá tena vit okkara føðilandi best.

Hesa stævnu hevur meir enn helmingurin av heimsins íbúgvum kosið sær til livsáskoðan.

I dag situr sorgin í háseti, meðan okkara kærri løgmaður blundar á bør.

Vit kunnu royna at sýna samkenslu, men, hon røkkur so stutt, hjá teimum næstu ið hava verið fyrri happi.

Skjött fer hann at hvíla í okkara fosturjorð, meðan blómur og grønt gras prýða leiðið, og tæy stillisliga veitra í lotinum ið fer um túgvuna, veitra í hesum næstan aldrið hvílandi vindinum á hansara ævigu ferð um okkara elligomlu klettur.

Friður veri við minni hansara

Nólsøy, 3. 11. 1968

Ó. N.

PETER MOHR DAM, løgmanni, til áminningar

Sálmur 2 — II.

Fann við frium treysti — tú vegin, sannleik og lívið, bar tú tað til efstu stund, tá boðini komu — nú er vegur full væl gingin. Stíll gerst roddin — sálar fund.

Kom á sannleiks vitnis stund mangt á livsvegi tínum fyrri rættinum og lag, situr eftir manna lund, ið takkar tær — og gávum, ið góvu boð — nýggjan dag.

Bar tú heitið — virðing tín, — løgmaður — land og fólk ið — til at enda vegur rann og Harrin beyð heim til sín. Heitið títt — virki, yrki, — tú væl Harrans heiður vann.

Sámal Davidsen